

Metsaomaniku õppeleht

Nr 20

Sinu Mets

30. september 2010

Sisukord

Juhtkiri	2
Maaomanike jahiõiguse taastamist ei peaks politiseerima	3
Lühiuudised	4
Võrumaa metsaomanike liit on pälvinud metsaomanike usalduse	5
Paberipuit on aasta teise kvartali põhitegija	6
Torm räsib kõige enam Lääne-Virumaa metsi	8
Tormimurd tuleb koristada enne kevadet	10
Metsa kasvatamise röömudest ja muredest	11
Halumasinaga tee puid kasvõi üksipäini	12
Tee ise! Auto varjualune	13
Metsaühistuste liikmeskond on sel aastal suurenenud viiendiku võrra	14
Esita taotlus toetuse saamiseks internetis	14
Suur söömamees põder – metsade uhkus	15
Toetuste taotlemisega kaasneb ka vastutus	16
Tugiisikute kontaktid	16

Sinu Mets
Sihtasutuse Erametsakeskus väljaanne
Projektijuht: Pille Rõivas
pille.roivas@eramets.ee | tel 683 60 50

Tootja: AS Postimees
Teema- ja erilehtede osakond
Maakri 23a, Tallinn
tel 666 2202 | faks 666 2301

Toimetaja: Rain Uusen
rain.uusen@postimees.ee | tel 666 2194

Küljendaja: Andrus Rebane
Esikülje foto: Tiit Sermann, Postimees

Õppelehe väljaandmist rahastab Keskkonnanvesteeringute Keskus.

Hiljuti Erametsakeskuse avaldatud statistika metsaühistute liikmeskonna kohta näitas, et üheksa kuuga on liikmeskond suurenenud viiendiku võrra. See on tubli samm edasi.

Hirmust metsa ees saab jagu metsas

Kuigi ühistutesse koondunud 3200 inimest on üpriski väike osa metsaomanike koguarvust, on siiski tegemist väga suure inimhulgaga, kelle sõna ja teod maksavad palju. Teadagi koonduvad just kõige tegusamad ja hoolsamad metsaomanikud.

Metsaomanik olla on väärikas, sest on ju tegemist meie rahvusliku rikkusega. Metsa on eestlased alati austanud ja armastanud. On rõõm vaadata erametsanduse portaalis avaldatavat ürituste kalendrit, mis pakub igaks nädalaks palju erinevaid võimalusi osaleda koolitustel, nõustamistel ning ühistel praktilistel õppepäevadel.

Hiljuti kirjutas mulle üks metsandusvaldkonnaga mitteseotud professor, kes soovis tänada kõiki metsanduses tegutsevaid organisatsioone mitmekülgsete ja huvitavate sündmuste korraldamise eest.

Samuti olen kuulnud mõneltki metsandusettevõtte juhilt, et nende jaoks on üllatav avastada, kui võrd palju pakutakse erinevaid koolitusi metsaomanikele. Tõesti korraldatakse palju üritusi, mis jagunevad parajalt üle Eesti, et riigi igas nurgas oleks võimalik saada vajalikku teavet ja õpet. Ole ainult aktiivne ning osale.

Enamasti on üritused tasuta või siis sümboolse tasu eest neile, kes pole ühistuga jõudnud veel liituda. Lihtne on neil, kes on maast madalast puutunud kokku tegevustega metsas (kel näiteks isa või vanaisa on töötanud metsanduses), sest neil on esmane teave metsa majandamiseks omandatud juba lapsepõlves.

Neil, kel esmased lapsepõlveaegsed kokkupuuted metsaga piirnevad vaid metsas seenel-marjul käimisega, on vajadus koolituste järele suur. Õnneks on praeguseks välja kujundatud metsanduse tugev tugisüsteem, mis on abiks igale metsaomanikule, sõltumata sellest, kas ta on metsaühistu liige või mitte.

Iga metsaomanik saab metsanduse konsulendilt aastas kuni 15 tundi tasuta nõustamist, mis üldjuhul on ka piisav. Ma pole iial mõistnud neid, kel on mingil põhjusel mets, kuid nad ei hooli sellest. Nad ei käi oma metsa isegi vaatamas, ja mets kasvab nii, nagu loodus juhatab, rääkimata siis mõõdukast majandustegevusest oma metsas. Au kuuluda metsaomanike sekka ei ole niisama suusoojaks öeldud, vaid tõsise uskumusega, et metsaomanik ongi auväärne. Miks siis mitte olla oma metsale hea peremees ning hoolitseda selle eest, et mets oleks terve ja tugev?

Kui keegi arvab, et meil on metsa vähe ning mets saab seda majandades otsa, siis ta eksib. Kõige lihtsam moodus veenduda metsa rohkuses on ronida näiteks Iisaku vaatetorni ja sealt avanevat hingematvat vaadet nautida ning veenduda – nii kaugele, kui silm seletab, on maa metsaga kaetud. Metsa majandamise käigus raiutud puud asendatakse uutega ning kasvama hakkab uus metsapõlvkond. Sarnaselt inim põlvkondade vahetumisega toimub areng ka metsas. Nagu öeldakse, loodus tühja kohta ei salli.

Pille Rõivas
Metsanduse kommunikatsiooni-juht

Maaomanike jahiõiguse taastamist ei peaks politiseerima

Jahipidamine ei puuduta otseselt väga suurt hulka elanikkonnast. Organiseerunud jahimehi loetakse kokku 9000 ringis, neile lisandub veel 4000 jahipidamise õigust omavat muud isikut. Päril ilma seadusteta ei saa, halvad seadused tekitavad aga mitmesuguseid probleeme.

Ants Varblane
Eesti Erametsaliidu tegevjuht, maaomanik ja jahimees

Maaomanike arv, kelle maadel jahti peetakse, on aga kordades suurem. Riigimaadel jahipidamise korraldamine puudutab kaudselt iga kodanikku, sest kelle oma on maa, kui see kuulub riigile?

Eesti Vabariik taastati õigusliku järjepidevuse alusel. Varaõiguse osas pidi see kaasa tooma omanike õiguste ennistamise. Põhiliselt eraomandile rajatud riigis on omandireform praktiliselt lõppenud.

Jahindust reguleerivates õigusaktides on hästi paika pandud maaomanike kohustus taluda jahipidamist, kuid õiguste osas on jäädud deklaratiivseks. Seni on jahipidamine toimunud möödunud sajandi 70ndatel välja kujunenud jahiseltside kaudu, mille juhtideks valiti enamasti kohalikku elu tundvad ja loodust armastavad jahimehed.

Peale on kasvanud uus põlvkond jahimehi, kes vanu traditsioone järgides on kohanenud uute omandisuhetega.

Üldiselt võib jääda mulje, nagu polekski vaja midagi ümber korraldada. Paraku on elus nii, et päris ilma seadusteta ei saa, halvad seadused tekitavad aga mitmesuguseid probleeme.

VASTUTUS MÄÄRAMATA

Ulukikahjustused on olnud läbi aegade probleemiks, mille lahendamine ilma jahiõigust omava maaomanikuta pole mõeldav. Eesti Erametsaliit on tellinud juriidilisi ekspertiise, milles on otsitud võimalust ülemääraste ulukikahjustuste korvamiseks.

Paraku on tulnud leppida teadmisesega, et nõuet ei tasu esitada ei jahimaa kasutaja ega riigiasutuse vastu, sest seadusandja on jätnud vastutaja määramata. Põhiseadusest tulenevalt oleks muidugi võimalik alustada pikaajalist protsessi riigi vastu, kuid see on tekitatud kahju suurusega võrreldes liialt aeganõudev ja

kulukas ning saadud kogemust on tülikas edaspidi praktikas kasutada.

Enam kui neli aastat tagasi tegid metsaomanike ja talupidajate esindajad ettepaneku jahiseaduse muutmiseks.

Nägime ette metskitse ja metssea nimetamist väikeulukiteks, kellele jahipidamist korraldab seadusega lubatud korras iga maaomanik ise. Siis soovitas riigikogu keskkonnakomisjon oodata jahinduse uue arengukava valmimist, sest selle koostamisel arvestatakse väidetavalt kõikide osapoolte huvidega.

Uuringutele tuginedes ja asjatundjatega arutades leidsid arengukava koostajad, et meie jahinduse põhiväärtuseks on ulukipopulatsioonide soodne seisund ja pikaajalised traditsioonid.

Mõlemad on tekkinud tänu suurulukite kehtestatud suhteliselt suurtele jahipiirkondadele (minimaalselt 5000 ha). Samas seati ka eesmärgiks, et maaomanikele tuleb tagada paremad võimalused jahiõiguse realiseerimiseks ning õigusaktidega luua tingimused, kus osapooled sooviksid kokku leppida ulukite põhjustatud kahjustuste ulatuses.

RÕHK KOOSTÖÖLE

Kuna arengukava seadis põhimõtteliselt täiesti uued eesmärgid ja arvestada tuli ka riigijahipiirkondade vähendamisega kaasnenud muudatustega, tegi keskkonnaministeerium osapooltele ettepaneku alustada uue jahiseaduse eelnõu koostamisest.

Regulaarsed kohtumised ja arutelud keskkonnaministeeriumis nõudsid kannatust ning üha uusi järeleandmisi. Nii mõnedki piiravad sätted tekitasid pahameelt maaomanike hulgas.

Näiteks jahipiirkonna minimaalne suurus 5000 ha, jahirentniku vahetamiseks 2/3 maaomanike nõusoleku vajadus ja ainult maksimaalselt tuhat krooni hektari kohta kahjunõude esitamise võimalus.

Teisalt külvab segadust jahimaa kasutamise eest võetava tasu suuruse määramata jätmine ja selle ümber tekkinud hirmujutud rikaste huvist rakendaja jahipidamine oma äritegevuse vankri ette.

Suurte jahipiirkondade ja maaomanike ja-

hiõiguse kokkusobitamine on jahinduspoliitika peamine küsimus ning seda saab teha ainult päevapoliitika-üleseid kokkuleppeid sõlmides.

Seepärast kutsume jahimehi jätkama arutelu ja koostama sellist seaduseelnõud, mis võimaldab ning vajadusel ka sunnib maaomanike jahimeestega kokkuleppeid saavutama ja sellekohaseid lepinguid sõlmima.

Algamas on järjekordne jahihooaeg ja looduses viibija võib senisest enam märgata punaste vestidega jahimehi metsateede ääres kütiliini seadmas või kuulda jahikoera lõbusat kilkamist.

Aga karjäär poliitikuid, kes konkurente rahumeelsete jahimeeste Toompeale kutsumisega ähvardavad, tahaks hoiatada, et meie hulgas võib leiduda ka selliseid võimule pürgijaid, kes oma sisimas eesmärkide saavutamise tarvis isegi «inimjahilubadele» alla kirjutaksid.

Kommentaar

Kas Eesti jahiseaduse muutmine on vajalik? Miks?

Andres Taliäär
Keskkonnaministeeriumi asekancler

Jahinduses tekkinud probleeme ei ole võimalik olemasolevale seadusele iluravi tehes lahendada.

Keskkonnaministeeriumi eestvedamisel valmi- ja jahiseaduse eelnõu kohaselt antakse maaomanikele rohkem õigusi. Nüüd saab maaomanik omal maal vaid jahipidamist keelata, tulevikus tekitab maaomanikul õigus rääkida kaasa ka jahinduse korraldamise küsimustes – kes, millal, kus ja kuidas jahti peab ning kuidas peaks toimuma jahilulukite tekitatud probleemide lahendamine.

Seadus eeldab kokkuleppe saavutamist mõlema osapoolte vahel, seetõttu ei maksa ka mitte- maaomanikest jahimeestel uut eelnõud karta, jahipidamise võimalused säilivad ka neil.

Metsaühistu aitab erametsaomanikul leida parima turuhinna

Eesti metsaühistud abistavad metsaomanikke ka puidu müügil ja laiemalt metsade majandamisel. Ühistu kaudu saab nii infot turuseisu kohta kui ka abi konkreetse müügitingingu kordaajamisel.

Metsamaterjali edukamaks turustamiseks on metsaühistud 2009. aasta mais asutanud müügi-tegevusele suunatud organisatsiooni keskühistu Eramets.

Metsaomanikel on võimalus müüa oma puid keskühistu sõlmitud lepingute raames. Metsaühistu ülesandeks on leida puidu müügil metsaomaniku jaoks kõige tulutoovam ja usaldusväärsem lahendus. Nii võib ühistu raielangil müügi korraldamise teravikuna enda õlule võtta – viiakse läbi enampakkumine, mis metsaomanikule tähendab parima turuhinna leidmist.

Samuti teostab ühistu kontrolli metsas tehtavate tööde osas. Ühistult saab tellida ka raielangil ülestöötamise organiseerimise ja metsamaterjali turustamise. Pärast raiet aitab ühistu aga uue metsapõlve kasvamapanemisel.

Võtke ühendust kohaliku ühistuga! Kontaktandmed leiab portaalist www.eramets.ee (Erametsakeskus)

Põlva Metsaomanike Selts ja Luua Metsanduskool asutasid stipendiumifondi

Luua Metsanduskool ja MTÜ Põlva Metsaomanike Selts sõlmisid koostöölepingu stipendiumifondi moodustamiseks, mille eesmärgiks on metsandusega seotud erialade populariseerimine, metsanduse erialadel õppivate Põlva maakonna õpilaste motivatsiooni tõstmine ja Eesti erametsandusele spetsialistide koolitamisele kaasaaitamine.

MTÜ Põlva Metsaomanike Seltsi stipendium on asutatud erametsanduse Põlva piirkonna tugisisiku annetustest ning on mõeldud Luua Metsanduskooli õpilasele, kes

- on õpingutesse- ja töössesuhetumisega eeskujuks kaasõpilastele;
- tegeleb aktiivselt kutseala, spordi ja koolivälise tegevusega;
- elab Põlva maakonnas.

Stipendiumifondi suurus on 24 000 krooni ning see jagatakse välja igakuiste väljamaksetena kümne kuu jooksul. Stipendiumikonkursi võitja selgitatakse välja septembri lõpuks. (SM)

Natura metsamaa toetust taotles ligi 3500 metsaomanikku

Alates mai algusest kuni juuni keskpaigani oli võimalik esitada taotlusi Natura metsamaa toetuse saamiseks. Erametsakeskusele laekus kokku 3493 taotlust, hõlmates ligi 46 000 hektarit metsamaad, mis on küll mullusest ligi 30% võrra suurem, ent toetusõiguslikke metsamaid on Eestis kaks korda rohkem.

Võrreldes eelmise aastaga suurenes taotlemise pindala 28,5% võrra, millest ligi 23% sihtkaitsevööndis ja ligi 30% piiranguvööndis asuvatele metsamaadele.

«Toetusi saaks maksta kaks korda rohkem, sest Natura toetusõiguslikke metsamaid on Eestis kaks korda rohkem, kui toetust on küsitud,» kommenteeris SA Erametsakeskus Euroopa Liidu toetuste üksuse juhi kohusetäitja Kaiko Kell.

«Püüame suurendada metsaomanike teadlikkust metsanduse toetustest erametsanduse tu-

Elektrituru täielikku avanemist arvestades kutsub Eesti Erametsaliit osapooli üles tehnovõrkude talumise tasude põhiseadusega kooskõlla viimiseks operatiivsemalt tegutsema. Foto: OVE MAIDLA

Algas metsloomade marutaudi-vastane vaktsineerimine

Takistamaks marutaudi levikut ja kaitsmaks koduloomi ja inimesi marutaudi nakatumise eest, viib Veterinaar- ja Toiduamet 13. septembrist vähemalt 8. oktoobrini läbi rebaste ja kährikute suukaudse vaktsineerimiskampaania kogu Eesti territooriumil.

Vaktsiini külvamist alustatakse Hiiu- ja Saaremaast ning liigutakse edasi läänest ida suunas kuni Peipsi ranniku ja Narva jõeni ning põhjast lõunasse kuni Läti piirini.

Rebaste ja kährikute suukaudseks vaktsineerimiseks kasutatakse spetsiaalseid peibutusõõtsid, mille välimine osa koosneb kalajahul põhinevast tahkest massist ning mille sisse on peidetud kapseldatud marutaudi vedelvaktsiin.

Vaktsiinsõötade külvamine toimub õhust väike-lennukite abil. Külvamist ei teostata linnade, asulate, teede ning veekogude kohal. Lennuvahendid lendavad madalalt selleks, et tagada piisav nähtavus.

Vaktsiiniipala leidmisel tuleb see jätta puutumatuks leidmiskohta! Juhul kui esineb reaalne oht, et vaktsiiniipala võivad selle asukoha tõttu leida lapsed või koduloomad, tuleb vaktsiiniipala ümberpaigutamisel kanda kummikindaid.

Kui peibutusõõdas sisalduv vaktsiin on sattunud värskele haavale, silma või suhu, tuleb piirkonda pesta rohke veega (naha puhul ka seebiga) ning pöörduda perearsti poole.

Vaktsineerimise toimumise ajal tuleb koerad ja kassid hoida sisehoovides! (Veterinaar- ja toiduamet)

gisüsteemi abil, et 2013. aasta lõpuks taotleks Natura toetust valdav enamus metsaomanikest, kellel on Natura 2000 alale kuuluvaid metsamaid.»

Natura 2000 erametsamaa toetuse eelarve selleks aastaks on 82 miljonit krooni. Natura 2000 toetusõigusliku metsamaa suurus Eestis on 90 001 hektarit, sellest 19 384 hektarit piiranguvööndis või hoiualal ja 70 716 hektarit sihtkaitsevööndis.

Toetuse määr Natura 2000 piiranguvööndis või hoiualal asuva ühe hektari metsaala kohta on 940 krooni aastas, sihtkaitsevööndis 1720 krooni hektari kohta aastas. Natura toetust makstakse Eesti Maaelu Arengukava 2007–2013 alusel.

Taotluste esitamiseks oli aega kuus nädalat. Esimese kolme nädala jooksul ehk 21. maiks saanud taotluste puhul makstakse toetust täiel

Avalikes huvides rajatud tehnovõrkude talumise kohustuse eest kehtivad ebaõiglased tasud

Eesti Erametsaliit pöördus 10. oktoobril 2007 õiguskantsleri poole seoses tehnovõrkude ja -rajatiste talumise hüvitissüsteemi mittevastavusega põhiseadusele.

Pärast mitmeid järelepärimisi saime 13. märtsil 2009 vastuse, et on vaja täiendavalt analüüsida nimetatud regulatsiooni. 15. juulil 2010 saadud vastuses vabandab õiguskantsler, et menetlus kestis nii kaua, kuid sellest võib lugeda: «Avalikes huvides vajalike tehnovõrkude ja -rajatiste regulatsioon on vastuolus põhiseadusega osas, milles see ei näe talumiskohustusega kaasnevate omandipiirangute eest omanikele piisavat tasu ja Riigikogule on tehtud ettepanek viia nimetatud regulatsioon põhiseadusega kooskõlla.»

Eeltoodud ja elektrituru täielikku avanemist arvestades kutsume Riigikogu ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumit võimalikult kiiresti koos huvigruppide esindajatega probleemile lahendust leidma.

Õiguskantsleri vastus Eesti Erametsaliidule ja Riigikogule tehtud ettepaneku koopiad on kättesaadavad Erametsaliidu interneti koduleheküljelt aadressil www.eramets.ee – erametsaliit – EEML tegemised. (Eesti Erametsaliit)

määril ning järgmise kolme nädala jooksul laekunud taotluste puhul vähendatakse toetuse summat 1% võrra iga hilinenud tööpäeva kohta.

Kõige enam laekus taotlusi kolmandal nädalal. Natura metsamaa toetust oli võimalik taotleda ka digitaalselt allkirjastatud taotlusega või esitades taotluse e-PRIA portaalis. Digitaalse taotlemise võimalust kasutas ligi 10% taotlejatest.

Tänavu esitatud taotlustest on keskmine pind ühel taotlusel 13,1 ha. Sihtkaitsevööndis oleva metsamaa keskmine pindala on 2,5 ha ja piiranguvööndis 10,6 ha. Suurim metsaala sihtkaitsevööndis, millele taotletakse toetust, on 112 hektarit ning piiranguvööndis 141 hektarit.

Toetuse otsused teeb SA Erametsakeskus hiljemalt 30. aprilliks 2011 ning toetuste väljamaksete teostab PRIA kuni kahe kuu jooksul pärast otsuse vastuvõtmist. (Erametsakeskus)

Võrumaa Metsaomanike Liit on pälvinud metsaomanike usalduse

Võrumaa Metsaomanike Liit moodustati 1996. aastal maakondliku metsaühistuna. Üheskoos tegutsemises nähti rohkem elujõudu, sest algatusrühma liikmete metsad paiknesid üle maakonna.

Erki Sok

erametsanduse tugisik Võrumaal

Tegevus käivitus ja viidi ellu esimesed projektid. Üheks suureks ettevõtmiseks oli osalemine Võru maavalitsuse ja Kiikala valla Phare ühisprojekti, mille tulemusel asutati 24. märtsil 1999. aastal sihtasutus Erametsakeskus (EMK).

Kuna EMK tegevus laienes üle-eestiliseks ja Võrumaa Metsaomanike Liidu (VML) esimees pidi olema palju Tallinnas, siis VMLi tegevus vahepeal soikus ning käivitati aktiivselt taas 2003. aastal.

Projektide mahud kasvasid, metsaomanike tekkis seoses maade tagastamisega järjest juurde ja nii tekkis vajadus erametsanduse tugisiku järele. Vaja oli abistada metsaomanikke toetustootluste esitamisel, jagada metsaomanikele infot, koordineerida ja administreerida metsaühistu tegevust.

Muu töö kõrvalt ei olnud võimalik enam neid ülesandeid täita. EMK-le esitati taotlus tugisiku tegevuse toetamiseks ja alustati tugisiku kandidaadi otsimiseks.

KONTOR – KOHT METSAOMANIKE TEENINDAMISEKS

Maakondlik tugisik, kes alustas VMLi juures tööd 2005. aastal, vajas kohta Võru linnas, kus hakata metsaomanikke teenindama. Edukate läbirääkimiste järel võimaldas Võrumaa Talupidajate Liit ühel päeval nädalas nende ruume kasutada.

Selleks sai kolmapäev, sest teistel päevadel tegutsesid sama laua taga teised taluliidu töötajad. Praegu on esmane ruum juba täielikult VMLi kasutada ja olemise selle metsaomanike teenindamiseks vajalikuga sisustatud.

KÜ ERAMETS

Kui metsaühistul on liikmeid palju, siis iga metsaomanikele suunatud küsimus saab laiapõhjalisema vastuse. Samuti on metsaühistu oma tegevuste elluviimisel võimekam.

Juba ammu avaldasid metsaomanikud soovi, et metsaühistu korraldaks puidu ühismüüki. Kahjuks olid ühismüügi pakutavad mahud liiga väikesed, et tekitada huvi puidu kokkuostjates.

Möödunud aasta kevadel oli olukord juba teine ja VML oli üks neljast metsaühistust, kes moodustas organisatsiooni Keskühistu Eramets.

Kuna VMLil oli liikmeid juba päris palju, oli võimalik astuda keskühistu liikmeks suurema osamaksega. Samuti oli võimalik hiljem laena-

Erki Sok on Võrumaa erametsanduse tugisikuna saanud metsaühistu tegevusele vaid positiivset tagasisidet. Foto: erakogu

ta keskühistule suurem summa raha paberipuidu kokkuostuks.

LIHKMESKOND

Tundub, et oma tegevusega oleme pälvinud metsaomanike usalduse, sest metsaühistuga liitumine on hoogustunud. Kui varem liitus metsaühistuga keskmiselt 25 metsaomanikku aastas, oli eelmine aasta rekordiline – 101 uut liiget.

2010. aasta 1. septembri seisuga oli VMLil 311 liiget kokku 9300 ha metsamaaga. Oleme tunnetanud, et metsaühistu tegemiste vastu tõuseb metsaomanike huvi alati pärast uue õppelehe Sinu Mets ilmumist.

Metsaühistuga on kontakti võetud ka naabrite soovide põhjal, samuti on positiivne mõju piirkonnas toimunud metsanduslikul üritusel või pärast koolilastega tegelemist.

Tugisikuna olen saanud väga palju positiivset tagasisidet ka selle kohta, et on olemas kindel koht ja aeg, kuhu metsaomanik saab tulla oma muret kurtma, kus teda kuulatakse ja kus aidatakse tekkinud küsimustele ning probleemidele lahendusi leida.

Mõned metsaomanikud on ettevaatlikud, kartes esitada rumalaid küsimusi. Kuid küsimusi esitades pole vaja karta – rumaluseks võib pidada hoopis metsas teadmatuseks tegut-

semist ning sellest tulenevalt vastu võetud halb otsuseid oma metsa majandamisel.

Oma tegevust korraldades lähtume sellest, et aidata metsaomanikku tema soovidest lähtudes – metsaühistu on ikkagi metsaomanike jaoks, mitte vastupidi.

Metsaühistu tegevused

Metsaühistu põhilisteks tegevusteks kujunesid esmalt:

- metsaomanike info jagamine
- metsaomanike esindamine
- ühine metsamajandamiskavade tellimine
- metsaomanike abistamine taotluste esitamisel toetuste saamiseks
- ühisprojektid (metsakuivendus, maapinna ettevalmistamine metsakultuuridele, istutusmaterjali hankimine, halupuude valmistamine jm)

Hiljem on lisandunud maakondlikud tegevused:

- metsaomanike individuaalse nõustamise korraldamine
- metsaomanike rühmanõustamise korraldamine
- kooliõpilastega tegelemine
- metsanduslike ürituste korraldamine
- puidu ühismüügi korraldamine
- mõningane metsatööriistade rent

ALLIKAS: ERKI SOK, VML

Paberipuit on aasta teise kvartali põhitegija

Puiduturu käesoleva aasta teist kvartalit iseloomustab hindade tõusutrend ning usk kohapealsesse tootmisse, mille parimaks näiteks on suuremahulised investee- ringud tootmisse.

Heiki Hepner
Erametsakeskus

Kuumade, lausa troopiliste rannailmadega möödunud suvi, mis üldjuhul on tähendanud teatud vaikelu puiduvarumises, on tänava toonud teate 2011. aasta alguses saabuvast eurost ja kinnituse meie majanduse jätkuvast kosumisest.

Statistikaameti andmetel kasvab ettevõtlus- sektori müügitulu eelmise kvartaliga võrreldes pärast kaheaastast langust esimest korda. Hoogsalt on kasvanud ka eksport.

Viimati oli ekspordimaht suurem 2008. aasta oktoobris. Et meie ekspordi lipulaevaks on metsasektor, on see tähendanud häid uudiseid Eesti metsaomanikele, sh ka metsaomanikust riigile.

Nii teatas Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) oma I kvartali tulemusi kommenteerides, et metsamaterjali keskmine müügihind on möödunud aasta esimese kvartaliga võrreldes tõusnud ning nõudlus puiduturul oluliselt suurenenud.

Samuti teatas RMK, et nõudluse ning hindade kasv jätkab tõusu ka teises kvartalis ning nad eeldavad selle taseme püsivust kogu aasta vältel.

MASTAABIEFEKT MÕJUTAB HINDA

Võrreldes eelmise kvartaliga on üarmetsa- materjali hinnatõus küll pisut aeglustunud, kuid siiski selgelt jätkunud (vt tabel 1). Palkide hinnad on eelmise kvartaliga võrreldes kalline- nud keskmiselt küll ainult ühe protsendi võrra, kuid aastataguse ajaga kõrvutades on kalline- mine olnud 14–31%.

RMKs on palkide hinnak kasv viimasel kvar- talil olnud 10% ringis ja peenpalgi osas aasta- taguse ajaga võrreldes isegi enam kui 80%. Palkide hinnad on kasvanud ka meie põhja- naabrite juures.

Kasvuprotsent on põhjanaabritel olnud vii- mases kvartalis meist oluliselt suurem, aga aastataguse ajaga võrreldes jääb see siiski tun- duvalt meile alla. Põhjus on siin ilmselgelt sel- les, et nende puiduturg pole meie turuga võr- reldes niivõrd kõikum ja seega polnud aasta tagasi neil ka nii suurt turulangust.

Kase vineeripaku hind on püsunud eelmise kvartaliga võrreldes samal tasemel. Samas sõl-

tub siin hind erakordselt palju paku kvalitee- dist ning võib tippkvaliteedi puhul tõusta poo- leteist tuhandest kroonist ka kõrgemale.

Väga kvaliteeditundlikust sortimendist pa- rima hinna kauplemine eeldab suuremat mas- taabiefekti ja professionaalsemat ülestöötamist ning turustamist, kui keskmine erametsaoma- nik suudab praegu pakkuda. Seepärast ongi RMK hinnad siin üldjuhul oluliselt kõrgemad ja seda isegi eelmise perioodiga võrreldes, kui kukkumine oli päris suur.

KVARTALI TEGIJA – PABERIPUIT

Viimase kvartali põhitegijaks võib lugeda pa- beripuitu. Kui kvartal tagasi sai kirjutatud, et paberipuidu hinnad on kasvanud aastataguse ajaga võrreldes mitmeid kümneid protsente ning et võib prognoosida hinnatõusu jätku- mist, siis nii on ka läinud.

Kase paberipuidu hind on kasvanud viima- se kvartaliga võrreldes veel 7% ja ulatub kõrge- male kui 650 krooni. Okaspuu paberipuidu

hind on kvartaliga kasvanud veel enam kui 10% ja küünib nüüd ligi kuuesaja kroonini.

Okaspuu ja kase paberipuidu hinnad on tuntavalt kasvanud ka RMK-l ja meie põhja- naabrite juures. Et tselluloositööstusel läheb hästi ja tooret on vaja, näitab ka FOEX Euroo- pa tselluloosi börsihind. Mai keskpaigast juuli keskpaigani on hind järjepidevalt kasvanud.

Okaspuu tselluloosi indeks on kasvanud selle ajaga 3,6% ja kase oma ligi 6,3%. Kauge- mas perspektiivis prognoositakse siiski tsellu- loosihinna märgatavat langemist. Kas nii ka läheb, näitab aeg, aga igal juhul tasub praegu paberipuitu raiuda ja turustada.

HAKKPUIT JÄTKUVALT KASUTUSES

Ka küttepuidu hind on keeranud kergesse tõu- sutrendi, olles kvartalitagusest ajast 6% prot- senti kõrgem. RMK poolt turustatava kütte- puidu hind on kvartalitaguse ajaga võrreldes kasvanud isegi paar protsendipunkti rohkem (vt tabel 2).

Puiduhinnad seisuga 30.06.2010

Sortiment	Hind kr	Hinnamuut võrreldes aastataguse hinnaga	Hinnamuut võrreldes eelmise kvartali hinnaga
männipalk	973	25%	1%
männipeenpalk	803	19%	1%
kuusepalk	930	31%	1%
kuusepeenpalk	768	14%	1%
kasepakk	955	19%	0%
kasepalk	753	16%	6%
haavapalk	520	16%	6%
lepapalk	520		24%
lepapeenpalk	420		11%
männipaberipuit	593	58%	11%
kuusepaberipuit	593	54%	11%
kasepaberipuit	653	79%	7%
haavapaberipuit	468	34%	11%
küttepuit	328	9%	6%

RMK sortimentide vahelaohindade muutumine seisuga 02.2010

Sortiment	Vahelaohind kr ilma käibemaksuta	Hinnamuut võrreldes aastataguse hinnaga	Hinnamuut võrreldes eelmise kvartali hinnaga
Männipalk	866	44%	9%
Männipeenpalk	754	85%	11%
Kuusepalk	826	36%	11%
Kuusepeenpalk	732	86%	14%
Kasepakk [1]	1192	-18%	-26%
Kasepalk	666	23%	1%
Haavapalk	409	13%	-3%
Männipaberipuit	389	45%	17%
Kuusepaberipuit	364	34%	6%
Kasepaberipuit	472	86%	31%
Haavapaberipuit	246	24%	-6%
Küttepuit	260	27%	8%
Keskmine	425	47%	-10%

Palkide hinnad on eelmise kvartaliga võrreldes kallinenud keskmiselt küll ainult ühe protsendi võrra, kuid aastataguse ajaga kõrvutades on kallinemine olnud 14–31%.
Foto: PEETER LANGOVITS

1. juulist jõustus seadusemuudatus, mis võttis Narva Elektriijaamadel suure osa hakk- puidust elektri tootmise toetusest. Arusaada- valt võib see vähendada elektriijaama huvita- tust puitu energia tootmiseks edaspidi kasutada.

Alates mullu augustist, kui riigikogu otsu- sega hakati Narva jaamadele hakkpuidust elektri tootmise eest toetust maksuma, on seal elektri tootmiseks kasutatud umbes 230 000 tonni (umbes 400 000 tm) puitu. Kuuldavasti olevat haket toodud isegi Põhja-Lätist.

Samas kinnitas Narva Elektriijaamade juht Tõnu Aas, et sügisel jätkavad nad hakkpuidu põletamist Balti Elektriijaamas ja kuna see asub otse Narva külje all ja varustab linna soojaga, loodetakse saada ka puidu kasutamisel toetust.

Eesti ühe juhtiva hakkpuidu tootja SLG Energy arvates Narva jaamade loobumine hakkpuidust hinda ei mõjuta, sest tegemist on Eestist märksa suurema turuga. Nende arvates kujundab küttepuidu hinda pigem nõudluse ja tarbimise vahekorid Läänemere regioonis ter- vikuna.

Samas on selge, et mida suurem on tarbimi- ne kohapeal, seda väiksemad on transpordiku-

lud ja suurem summa, mis jääb metsaomani- kule kännule.

USK SIINSSESSE TOOTMISSE

Ehituspuidu hindade tõusu prognoosivad mit- med meie jaekaubanduses tegutsejad. Puukes- kuse tegevdiriectori Atso Matsalu sõnul saab puidu kant sel aastal ilmselt veel paar-kolmsa- da krooni lisa.

«Juba selle suve lõpuks võib tulla ehituspui- du puudus,» selgitas Matsalu. «Euroopa on hakanud vedama puitu Araabiasse, sest seal makstakse kõvemat hinda.»

Eestis pole ehitus veel ärganud, kuid juba on puidu hind hoogsas tõus. Matsalu sõnul sõltub puidu hinnatõus välisturust. «Võib-olla, et sel aastal kallineb kuupmeeter kusagil 10-20 eurot (156-312 krooni),» sõnas Matsalu.

Pea samajagu on ehituspuit sel aastal juba kallinenud. Helia Puit juhatuse liikme Enn Luha arvates on ehituspuidu hinnad tänava üsna kõikuvad, kuid võivad siiski kuni 20% veel tõusta. «Kuna ehitusturg pole varasemal tase- mel taastunud, otsitakse hinnalt soodsamaid ja madalama kvaliteediga tooteid ja ka ostetavad kogused on väiksemaks jäänud,» on olukorda kommenteerinud Puumarketi juhatuse esi-

mees Marti Rehema. «Pigem ostetakse tihe- damalt ja võimalikult täpselt vajaduse järgi.»

Et aga kohapealsesse tootmisse on usku, kinnitab Eesti ühe suurema hõvlimaterjali tootja AS Rait 30 miljoni kroonini ulatuv in- vesteering tänapäevastesse tootmiseadme- tesse.

Kõik uudised pole siiski positiivsed, kuigi see sõltub siiski vaatenurgast. Nii on Soome metsandushiglane Stora Enso 15. juunil teata- nud, et kavandab aasta teises pooles neljas sae- veskis saata kokku kuni pool tuhat töötajat sundpukusele, et olla paremini valmis kodu- maise toaraine hinnakonkurentsi nõrgenemi- se tingimustes.

Ehk lihtsamalt öeldes käib jutt ümarpuidu hinnatõusust, mida ettevõtte peab liialt suu- reks, et avatud turul saetööstuse toodanguga konkureerida. Kas see loob meile täiendavad võimalused või on lihtsalt näitlikuks õpeva- hendiks, näitab aeg.

Puiduturuülevaate täisversiooni loe internetist aadressil www.eramets.ee sektsioonist Turg.

Torm räsib kõige enam Lääne-Virumaa metsi

Tormid juuli lõpus ja augustis kahjustasid tugevamini eelkõige Eesti ida- ja lõunapoolseid erametsasid alates Lääne- ja Ida-Virumaast lõpetades Võru- ja Valgamaaga. Teistes maakondades olid tormituulte kahjustused väiksemad. Torm jättis üldse puutumata Hiiumaa metsad.

Laja Veeväli

Keskonnaameti metsaosakonna metsa-
kaitse peaspetsialist

Ajavahemikul juuli lõpust augusti keskpaigani oli keskkonnaameti akteeritud metsakahjustuste alusel tormikahjustused metsades ulatusega 1856 ha, millest 1117 ha puhul oli tegemist erametsadega.

Metsa halva tervisliku seisundi tõttu tehakse uuendusraie kokku 1165 hektaril, millest 735 ha asub erametsades. Sanitaarraiele kuulub puistused kokku pindalaliselt 662 ha, sellest erametsades kokku 365 ha.

TORM METSA EI VALINUD

Tormikahjustuste ulatus ei ole kuigi suur võrreldes 2001. aastal esinenud tormikahjustustega metsades, kus üksnes lageraiele halva tervisliku seisundi tõttu määrati juba 2002. aasta alguseks erametsades ja riigimetsades kokku puistused pindalaga 4525 ha ja tagavaraga 908 584 tihumeetrit (tm).

Kõige rohkem tegi torm sel suvel kahju Lääne-Virumaa metsades, eriti just Vihula, Rakke ja Väike-Maarja valdade metsades.

Lääne-Virumaal oli tormikahjustuste suurus kokku pindalaliselt 887 ha ja tagavaraga 129 982 tm augustikuu lõpu seisuga akteeritud metsakahjustuste alusel, sellest 523 ha tormikahjustusi oli erametsades.

Tormi poolt kahjustatud metsades oli näha väga palju tormimurdu, tormiheidet ja puude vaalimist. Torm kahjustas võrdsetel kõiki puistus kasvavaid puuliike. Kahjustatud said nii majandusmetsad kui ka looduskaitse all olevad metsad.

Eriti suure tormikahjustuse osaliseks said Lääne-Virumaal mere ääres asuva Eisma küla ümbruses olevad metsad. Väga tugevasti kah-

justusid seal asuvad Andi metsise püsielupaiga piirangu- ja sihtkaitsevööndi metsad.

METSA TULEB KONTROLLIDA

Murdunud puud riknevad suvel üpris kiirelt, sest levivad puidusinetus ja muud seenhaigused.

Juulikuus tormis murdunud kuuskedel oli puukoore all juba augustis näha värsket kuusekooreüraskite teise lendluse asustust.

Tormis kahjustada saanud puude õigeaegne ja kiire koristus väldib kevadist puude asustamist kuure-kooreüraskite ja muude putukahjurite poolt ning aitab takistada seenhaiguste levikut.

On hea meel tõdeda, et erametsaomanikud ja riigimetsa majandamise keskuse metsonad esitasid küllaltki kiiresti metsateatise kahjustatud puistute kohta.

Juba augustis alustati hoogsalt tormikahjustuste likvideerimisega nii riigi- kui erametsades. Kahjustatud puistute suviselt kuivad pinnased võimaldasid teha nii metsa ülestõtamist kui ka metsamaterjali kokku- ja väljavedu.

Siiski pole kõiki tormikahjustusi metsades veel avastatud – tormikahjustatud alade koguhulk kindlasti veel muutub.

Praegu on tormis kannatada saanud aladel võimalik näha juba koristatud lanke ning koristamisel olevatel lankidel töötavad usinalt metsamasinad, ent keset koristatud alasid on näha veel ka koristamata erametsi.

Erametsaomanikel tasuks kindlasti külastada oma kodumetsa veel sel sügisel ning veenduda oma maaüksuse puistute heas tervises. Kahjustuste korral tuleb keskkonnaametile vormistada metsakahjustuse metsateatis ning pärast tormikahjustuste fikseerimist asuda koristamisele.

2010. aasta suvise tormi poolt peamiselt tormi murruga kahjustatud eramaa puistu Lääne-Virumaal.

Foto: L. Veeväli

Tormikahjustused Eestis 1. juuli - 31. august 2010

Valdaja	Maakond	Pindala (hektarites)	KOKKU
ERAMETS	Harjumaa	Pindala	10,7
		Maht (tihumeetrites)	996
Ida-Viru	Pindala	Pindala	38,9
		Maht	2519
Jõgevamaa	Pindala	Pindala	65,3
		Maht	4784
Järvamaa	Pindala	Pindala	20
		Maht	2146
Lääne	Pindala	Pindala	4
		Maht	175
Lääne-Virumaa	Pindala	Pindala	523,3
		Maht	73041
Põlva	Pindala	Pindala	124,3
		Maht	9574
PÄRNU	Pindala	Pindala	19
		Maht	1525
Rapla	Pindala	Pindala	16,2
		Maht	994
Saaremaa	Pindala	Pindala	2,6
		Maht	580
Tartu	Pindala	Pindala	135,7
		Maht	10082
Valga	Pindala	Pindala	37,5
		Maht	3866
Viljandi	Pindala	Pindala	52,4
		Maht	9502
Võru	Pindala	Pindala	67,14
		Maht	4422
KOKKU ERAMETS	Pindala	Pindala	1117,04
		Maht	124206
RMK	Harjumaa	Pindala	9,5
		Maht	1875
Ida-Viru	Pindala	Pindala	65,9
		Maht	3653,6
Jõgevamaa	Pindala	Pindala	94,25
		Maht	17037
Lääne-Virumaa	Pindala	Pindala	363,42
		Maht	56940,5
Põlva	Pindala	Pindala	34,5
		Maht	3697
PÄRNU	Pindala	Pindala	6,2
		Maht	724
Tartu	Pindala	Pindala	24,8
		Maht	4060
Valga	Pindala	Pindala	91,5
		Maht	5940
Viljandi	Pindala	Pindala	19,1
		Maht	1050
Võru	Pindala	Pindala	39,7
		Maht	8633
KOKKU RMK	Pindala	Pindala	748,87
		Maht	103610,1
KOGU-pindala	KOGU-maht		1865,91

Tormimurd tuleb koristada enne kevade saabumist

Tänavu on Eestis olnud juba mitu äikesetormi, mille puhul oli tuule kiirus kohati üle 30 m/s, mis on metsale juba ohtlik. Suuremaid kahjustusi tekitas 8. augustil Lääne-Virumaal möl- lanud äikesetorm.

Lauri Salumäe

Erametsanduse tugisik Lääne-Virumaal, Rakvere Metsaühistu juhatuse esimees

Metsad said kahjustusi nii tormiheite kui ka tormimurru tõttu. Esialgu on teada, et torm «tegi lageraiet» riigi- ja erametsas üle tuhande hektari ulatuses.

Tormile pidasid paremini vastu tihedamad metsad, kus metsaservad on raiest puutumata ja mets ise liigselt hõrendamata. Peamiselt said kahjustusi liiga hõredaks raiutud metsad ning puud, millel oli tüvemädanik.

OTSUSTAMISE JA TEGUDE AEG

Seega tegi torm justkui sanitaarraiet, mille eesmärk ongi kahjustustega puude väljaraie. Tormituul on ohtlikum peamiselt seal, kus on valdavalt metsamaastik ja puude juurestik on märjema pinnase tõttu rohkem pinnapealne.

Metsaomanike mure on nüüd mahalange- nud puude koristamine ja otsustamine, mida kahjustatud metsaga edasi teha.

On oht, et puit saab metsas lamades seen- haiguste tõttu kahjustatud ehk palgipuu muu- tub kvaliteedi halvenedes küttepuuks. Selline oht on valdavalt just tormimurrul.

Tormiheitepuud on osaliselt veel juuripidi maapinnaga seotud, mis takistab seente levi- kut puudis. Praegu on õhutemperatuur sügise saabumisega langemas ning õnneks on maapinnas ja puudes vähem niiskust, sest suvel on olnud sademeid vähe.

Üraskite tegevuseks on praegu aeg sama hästi kui läbi, küll on aga järgmisel kevadel suurepärase tingimused nende levikuks ju- hul, kui tormikahjustatud okaspuu vedeleb ikka veel metsas.

Kui metsaomanik tahab hakata tormi kah- justatud puud välja tooma, on selleks aega kuni kevadeni, ilma et oleks oodata puudu kvaliteedi olulist langust. Puudu väljatoomiseks on aega siiski vaid kolm-neli kuud, sest talvel võib see lume tõttu raskesti osutada.

LAGE- VÕI SANITAARRAIE?

Kuna suvekuumus on möödunud ja ka putukaid metsas vähem, saab metsaomanik minna met- sa üle vaatama suurema vaevata. Metsaseadus ütleb, et kahjustuse korral tuleb metsaomani- kul esitada keskkonnaametile kahjustuse met- sateatis.

Kui metsas on üle poole puudest maha lan- genud, oleks mõistlik koos kahjustuse met- sateatisega teatada ka plaanist teha lageraie.

Tormikahjustused tuleb hoolega üle vaadata ja otsustada, kas ette tuleb võtta lageraie või sanitaarraie. Pildil tormikahjud Päides Rakvere vallas augustis.

Foto: Lauri Salumäe

Kui metsas on maha langenud väiksem osa puud, oleks soovitatav teha sanitaarraiet. Praegu on puudu kokkuostuhinnad võrreldavad tavaliste turuhindadega, puiduhinna suurt langust pole oodata, seega ei ole oodata ka kahju saamist.

Küll aga võib kannatada kahju tormimurrus kahjustatud puude tegemisel tüve tormipragu- de tõttu, mistõttu võib saeveski osa palkidest välja praakida. Seetõttu tuleks pragudega puud järgata paberipuudiks puu jämedusest olene- mata – paberipuudu hinnad on praegu sood- sad.

Kuna aastatega on tööjõupuudus raietöö tegijate hulgas süvenenud, on oodata ka raietöö teenuste hinnatõusu. Siinkohal oleks noor- meestel, kes ei karda rasket metsatööd, soodne võimalus leida tasuv töökoht. Kindlasti tuleb selleks läbida väljaõpe, sest tegemist on raske ja ohtliku tööga.

METSA TULEB KA UUENDADA

Kui erametsas on tormi kahjustatud metsa la- geraie tegemise plaan, tuleb mõelda ka metsa uuendamisele, sest looduslik uuendus pole tavaliselt piisavalt kvaliteetne.

Raiet tuleks teha nii, et raietööde ehk ok- sade, latvade ja võsa ladestamine ei takistaks metsa uuendamiseks vajalikke töid.

Võimaluse korral tuleks raietööde veda- misel tee äärde laoplatse jälgida, et jäätmed

jääksid porist puhtaks ning laoplatse asetseks nii, et kaks veoautot mahuks kõrvuti seisma. Kui jäätmete kokkuvedu pole otstarbekas, tu- leks jäätmed ladestada kokkuveoteedele trak- tori rataste alla.

Istutamiseks sobib raietööde ja võsast puhastatud maapind. Maapind tuleks ette val- mistada ketasadruga, eriti juhul, kui on oodata suuremat rohukasvu. Metsaistutamine on ee- listatud esimesel saabuval kevadel. Sel juhul tuleks kuuse- ja männitaimedele teha ka kärsaka- vastast tõrjet.

Enamik taimekasvatajaid müüb kärsaka- vastase tõrje läbinud taimi. Metsakasvatajat saadab edu siis, kui metsakultuuri rajamisel kasutatakse suuri elujõulisi taimi puhtale ette- valmistatud pinnale ja järgnevatel aastatel te- hakse kindlasti ka kultuuri hooldamist.

Kahjustatud metsa taastamiseks on Eestis olemas toetus, mis katab tehtud kulud kogu ulatuses, sealhulgas nii maapinna ettevalmis- tuse, taimede soetamise kui ka istutustööde tegemise, hooldamise ja tüvekaitsmete kasuta- mise ning isegi aia rajamise.

Toetuse kohta loe lähemalt internetist aadressil www.eramets.ee

Metsa kasvatamise rõõmudest ja muredest

Hiiumaa Metsaselts korral- dab õppepäevi juba 11 aastat, kuid on teemasid, millest rää- kimine on alati aktuaalne.

Aira Toss

Hiiumaa Metsaseltsi juhatuse esimees, Hiiumaa erametsanduse tugisik

Järjest enam oleme jõudnud selle arusaamise- ni, et rääkimine on tore, kuid teise metsaoma- niku metsas olukorra reaalne vaatamine ja ühine arutelu annab rohkemgi mõtteid ja in- nustust oma metsas majandamiseks kui loen- gusaalis teooria kuulamine.

Eks targaks metsaomanikuks saamisel ole vajalikud õppimisviisid muidugi mõlemad.

14. septembri õhtul näitas noorendike hoolduste positiivseid tulemusi meie seltsi ju- hatuse liige Mati Matto. Vaatasime noort met- sa, kus oli kaheksa aastat tagasi tehtud valgus- tusraiet.

Tookord oli tööriistana kasutatud kiini, tä- navu oli taas tööd tehtud, sedapuhku võsalõi- kajaga. Nüüdseks on kuused, millele valgus- tusraiega anti võimalus kasvada, seda kenasti ära kasutanud ja hoolsalt sirgunud – viimase kolme aasta juurdekasvud olid Hiiumaa kohta lausa väga head.

NOORENDIKKE TULEB HOOLDADA

Ka kased selles metsas olid meie jaoks üllata- valt sirged, kuid eelmise raie kände vaadates oli selge, et tegu pole looduseimega, vaid ikka töö tulemusega. Loodusliku uuendusega hakkab ju kasvama igasuguseid puud, aga kui metsa- omanik neil kõigil lihtsalt olla laseb, jääbki tema mets kiduraks ja kõveraks ning ka vähe- tulusaks.

Selle õppepäeva korraldamise põhjuseks oligi asjaolu, et kahjuks on Hiiumaa met- saomanikud noorendike hooldamisel passiivsed ja seda tööd tehakse kordades vähem, kui oleks vajalik.

Eks üks põhjustest ole ka selle töö kallidus ja kohese otsese tulu puudumine, poole sajan- di kaugune tulu jääb aga tihti raskelt mõistetava- vaks.

Meetme 1.5.1 noore metsa toetusrahade toel saab sellele tööle rahalist tuge juurde. Õp- pepäeval sai veel kord üle selgitatud, mis moel taotlemine käib ja kuidas aitab selts oma liik- metel bürokraatiaga toime tulla.

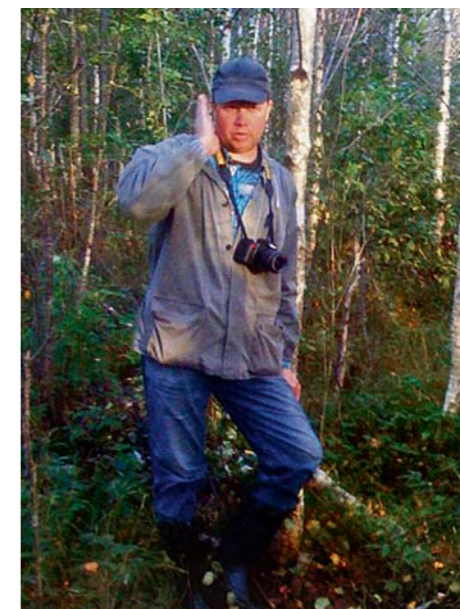
VAJALIK KOOSTÖÖ

Kahjuks on aga nii, et metsakasvatajal pole ja- gada ainult positiivseid kogemusi – on ka seda, mis teeb meele tõeliselt mõruks.

Metsa eest tuleb hoolitseda selle igas kasvustaadiumis.

Foto: Erametsakeskus

Hiiumaa Metsaseltsi juhatuse liige Mati Matto näitab metsaomanikele noort met- sa, kus kaheksa aastat tagasi tehti valgus- tusraiet. Foto: Hiiumaa Metsaselts

Suundusime järgmisele metsatükile, kuhu seitse aastat tagasi oli metsaomanik istutanud arukaski, kuid peaaegu kõik puud olid ulukite poolt kahjustatud. Põhjuse, miks loomad just seda kohta armastavad, vaatasime ka üle.

Tahkuna jahiselts oli maaomanikuga koos- kõlastamata rajanud kultuuri lähedusse soola- ku, mis loomad just sinna paika kokku kutsus – jäljerajad soolaku ja kultuuri vahel näitasid tihedat kasutamist.

Eks loom elab ikka seal, kus tal kõige parem, see on ka normaalne. Kuid see, et jahimehed niimoodi teadlikult metsaomanikule kahju teevad, on täiesti ebanormaalne.

Normaalseks ei saa pidada ka seda, et mullu maaomaniku esitatud ulukikahjustuste met- sateatisi ei saadud ametnike poolt kontrollida, sest paks lumekate olla seda seganud – kevadel lubati olukord üle vaadata.

Uue lumeni pole enam väga pikka aega jää- nud, kuid Keskkonnaameti poolt pole met- saomanikule siiani mingit tagasisidet tulnud.

Seega pole nüüd Hiiumaa Metsaseltsil muud võimalust, kui hakata teemaga tegele- ma, et leida lahendusi, kuidas selline ebaõiglus lõpetatud saaks ja Hiiumaal taas metsa kasva- tamine võimalikuks muutuks.

Halumasin muutub rentaabliks, kui seda mitme peale rentida või soetada ja masin pidevalt ka tööd saab.

Foto: VML

Halumasinaga tee puid kas või üksipäini

Võrumaa Metsaomanike Liit soetas halumasina 2006. aastal koostööprojekti raames. Kui esmalt oli plaan anda masin kindla mehe kätte, kes hakkaks halumasinaga teenust osutama, siis sellest mõttest tuli siiski loobuda.

Erki Sok

erametsanduse tugisik Võrumaal

Halumasin oli niivõrd uudne asi ja teenuse hind koos operaatoriga kujunenuks liiga kõrgeks just logistikakulude tõttu. Mitmete arvates sai palju odavamalt küla pealt kirvemehi, kes küttepuid käsitööna valmis tegid.

Niisiis hakkasime halumasinat rentima ilma operaatorita. Kui erksalt punane halumasin metsaühistu liikme juurde jõudis, oli uudistajaid ümbruskonnast palju. Reklam masinast liikus kiiresti ja järjest enam hakati halumasinat enda tarbekski rentima.

HALUMASIN REKLAAMIB END ISE

Halumasina rentimisega lisandus metsaühistusse ka uusi liikmeid. Üks talumees, olles masinaga päeva tööd teinud, sõitis teisel päeval liitumisavaldust tooma, ise sõnades: «Ei võta

ma enam iial kirvest kätte!»

Talumeest hämmastasid töö kiirus ja masina võimalused. «Transportööri lint veab puu masinasse, puud saavad ühepikkused, saekett lõikab mootorsaest palju kergemalt ja kiiremini, kaks silindrit lõhuvad puud pooleks või neljaks ja lisaks veab lint lõhutud puud hunnikusse kah.»

Nii tõesti ongi, et halumasinaga saavad küttepuid kiiresti tehtud. Olen ka ise halumasina aktiivne kasutaja ja tavaliselt valmistan küttepuid üksi.

Halumasinat on võimalik käitada elektri jõul ja traktori jõuvõtvõllilt. Mulle meeldib tööd teha elektri jõul ja kodu juures, sest nii saavad lõhutud küttepuid kohe õigele kohale hunnikusse.

SAEPURU PEALEKAUBA

Kolmemeetrised küttepuid laen metsas laop-

latsilt traktorikärule ja sõidan halumasina kõrvale. Nõnda ei tööta halumasin tühjalt, sest masinasse etteandmine käib ruttu.

Koorma laadimisel saan arvestada ka sellega, millist mõõtu küttepuid parajasti teen ja millist jämedust eelistan.

Nii kulub vähem liigutusi ja aega kangiga kirvekomplekti kõrguse reguleerimisele ning halud tulevad ühtlased. Kui jämedamate puude korral jääbki mõni halg liiga suur, siis seda on vajadusel hiljem kerge kirvega pooleks lüüa.

Halumasinaga küttepuid valmistamisel on väga hea võimalus koguda puhast saepuru. Kogume saepuru suurtesse kilekottidesse ja puistame seda hiljem aiamaale maasikate ümber.

Nõnda hoiab ära umbrohu kasvu, maapind säilitab saepuru all ka rohkem niiskust ning marjad on korjates puhtad.

Autole mõeldud varjualune on praktiline ehitis

Enne suure lume tulekut on viimane aeg ehitada pere sõiduauto kaitseks ja külmadel talvehommikutel autoga mugavamaks startimisega varikatus-varjualune.

Allikas: Puuinfo.ee

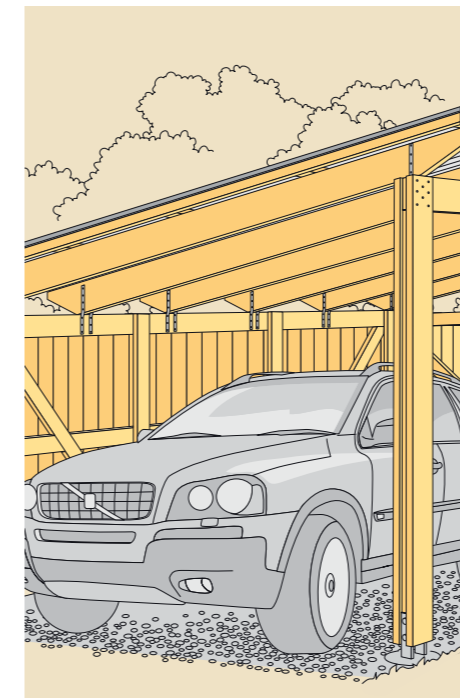
Toimetanud Rain Uusen, Postimees

Nagu enne iga ehitustöö juurde asumist, tuleks ka autole mõeldud varjualust ehitama asumist veidi planeerida, mõõta ja joonestada.

Planeeri auto katusealune nii, et see külgneks hoonega, kuid võtaks arvesse ka krundi looduslike tingimusi – eraldiseisev katusealune võib väiksemagi projekteerimis- või ehitusvea tulemusena osutada ebapüsivaks.

Hea püsivuse ja vastupidavuse tagamiseks ei tohi materjalide mõõtmete pealt kokku hoida. Laudise tüüp ja varjualuse värv vali olemasolevaid hooned silmas pidades, et kõik tervikuks kokku sobituks.

Lepi töid planeerides ühtlasi kokku ka professionaalse elektrikuga, et ta varjualusesse välisvalgustuse jaoks elektri paigaldaks – ära unusta paigaldamast ka pistikupesad, et vajadusel soojendada mootorit ja autosalongi või näiteks teha autos sisekoristustöid.

Voldikuid «Ehitame puidust» antakse välja Puuinfo poolt ja koostöös Rootsi Metsatööstuse Föderatsiooniga. Elektroonilisel kujul on voldikud saadaval aadressil www.puuinfo.ee

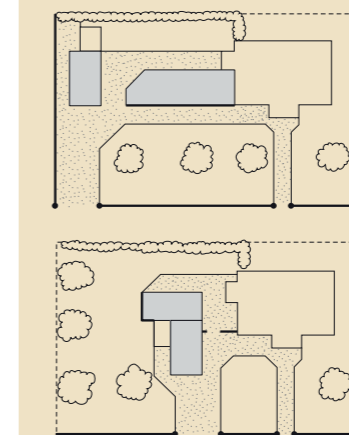
Töötapid

- Tutvu krundi, ümbruse ning ehitusjoonistega, tee kindlaks ja pane paberile kirja mõõtmed.
- Valmista pinnasekiht ette nii, et see oleks hästi drenitud ja kindel.
- Vundamendipostide valamisel arvesta sellega, et augu sügavus võiks olla 800 mm või rohkem, sõltuvalt pinnasest.
- Kõigepealt vala süvendisse väike betoonist põhjaplaat, millesse suru tugev sarrusevarras.
- Peale selle kivinemist aseta auku 200 mm läbimõõduga ümmargune papist valuvorm ja täida see ümbertringi pinnasega, seejärel täida papptoru betooniga ning paigalda kuumtsingitud terasest tari-ruud, fikseeri need betooni kõvenemise ajaks.
- Karkassi ehitamisel kasuta kandvates osades tugevussorteeritud konstruktsioonipuitu C16.
- Sarikad kinnita lisaks perforatsiooniga, asfaldiga immutatud katusepapi aluseks paigalda hõõeldamata sulundlaud, profileeritud pleki aluseks kasuta roovlatte.
- Seinalaudise paigaldamisel on kaldtoed konstruktsiooni püsivuse suhtes tähtsad, neid ei tohi ära jätta.
- Laudade otsad tuleb värvida eriti hoolikalt.

1 Planeerimine

Planeeri auto katusealune nii, et see külgneks ümbriseva hoonega ja võtaks arvesse krundi looduslike tingimusi. Laudisestüübi ja värvivaliku suhtes tuleb võtta arvesse olemasolevaid hooned. Paigutades auto katusealune nii, et päikesepoolele nurgas tekiks hubane terrass, mis on kaitsitud tuule ja kõrvaliste pilkude eest. Katusealust võib täiendada ronitaimedega kaetud pergolaga. Lasta paigaldada elekter välisvalgustuse jaoks ning pistikupesad mootori ja autosalongi soojendamiseks koos taimeriga.

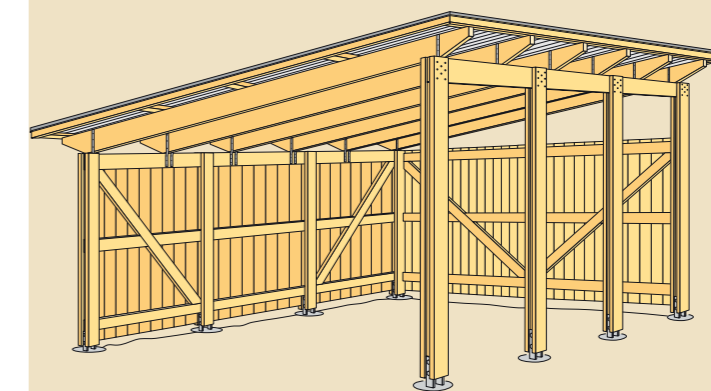
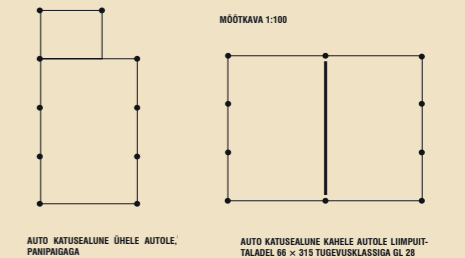
Kõik mõõtmed on millimeetrites, kui ei ole nimetatud teisiti.

2 Mõõtmete määramine

Täiesti eraldiseisev, ainult ühe pikiseina ja ühe otsaseinaga auto katusealune võib olla ebapüsiv, kui materjalid ja konstruktsioon ei ole arvestatud piisavalt tugevad. Auto katusealune muutub püsivaks, kui see ehitada kokku maja või väikese kuuriga. Hea püsivuse ja vastupidavuse tagamiseks ei tohi materjalide mõõtmete pealt kokku hoida. Sõltumata sellest, kas maapind on sillutatud betoonplaatide, looduskivi või killustikuga, tuleb pinnasekiht ette valmistada nii, et see oleks hästi drenitud ja kindel.

Siinkohal oleme aluseks võtnud auto katusealuse, mille katus on kaetud trapetsprofiilplekiga või hõõeldamata sulundlaudade ja rollmaterjaliga. Katusekaldeks on 10°.

Toetuste taotlemisega kaasneb ka vastutus

Oktoobris loodetavasti avanev Euroopa Liidu toetuste taotlemise voor erametsaomanikele metsa majandusliku väärtuse parandamise, kahjustatud metsa taastamise ja metsatulekahju ennetamise investeeringutoetuse alusel annab põhjust rääkida veel kord kohustusest ja vastutusest.

Ülle Läll

Minu Mets MTÜ

Kohustuseperioodi pikkus taotlemise hetkest alates võib ulatuda üle seitsme aasta. Taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsus tehakse saja tööpäeva jooksul alates taotluse esitamise tähtaja viimasest päevast. Kogu selle perioodi vältel ei tohi taotlejal olla maksuvõlga.

Eriti oluline on, et masinate ja seadmete või töövahendite ostmisel tohib neid kohustuse perioodil kasutada ainult metsa majandusliku väärtuse tõstmiseks, nagu määrus seda ette näeb.

See tähendab, et antud meetme abil ostetud traktoriga ei tohi kohustuseperioodil hakata tegema lumelükkamisteenust, mullata kartuleid või niita heinamaid. Samuti ei tohi teha lageraieid ja nendelt puitu kokku vedada.

KOHUSTUS JA VASTUTUS

Toetusega ostetud asju peab säilitama kuni viie aasta möödumiseni viimase toetusosa väljamaksmisest ka siis, kui nad muutuvad töökölbmatuks või purunevad.

Toetuse saaja peab tegevuse ellu viima ja seda tõendavad dokumendid esitama hiljemalt kahe aasta jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Dokumente tehtud tööde elluviimise kohta saab esitada kuni neljas jaos.

Toetus makstakse välja kolme kuu jooksul.

Kohustuse ja vastutuse periood Euroopa Liidu toetuste taotlemisel algab seega taotluse esitamisest ja kestab kuni viie aasta möödumiseni PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

Selle aja jooksul on kohustus kohe teavitada Erametsakeskust kirjalikult, kui muutuvad postiaadress või kontaktandmed. See on vajalik, et saaksite kätte teated, mis teile saadetakse, sealhulgas puudustest teavitamine ja kontrolli teostamine.

Kui taotluses või hiljem juba tehtud töödest teavitamisel esineb puudusi, siis nende kõrvaldamiseks antakse tähtaeg. Kui tähtjaks ei ole puudused kõrvaldatud, jäetakse taotlus rahastamata või juba tehtud tööde korral toetus välja maksmata.

Samal perioodil tuleb teavitada Erametsakeskust ka toetuse taotlejaga toimuvatest muutustest nagu ühinemine, jagunemine, osa üleminek või ümberkujundamine, samuti käibemaksudokumentide registreerimine.

Kui taotleja soovib teha muudatust oma tegevuses või investeeringuobjektis, peab ta Erametsakeskust teavitama ja saama kirjaliku nõusoleku. Sama nõue kehtib toetuse saamise või toetuse kasutamise seotud muude asjaolude kohta, mille tõttu taotluses esitatud andmed ei ole enam täielikud või õiged.

SÄILITA SIHTOTSTARVE

Kui taotletakse toetust puistu laasimiseks, noore metsa hooldamiseks või teisteks otsest metsamaaga seotud tegevusteks, peab toetuse saaja säilitama selle metsamaa, mille kohta on toetust saadud, sihtotstarbe metsamaana vähemalt viie aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

Kui tekib soov toetusega seotud maad müüa ja ostja ei ole nõus kohustust üle võtma, peab toetuse tagasi maksma.

Taotluses esitatud andmete kontrollimiseks on Erametsakeskuse esindajal õigus kontrollida dokumente ja tehtud töid kohapeal. Selleks võib ta viibida taotleja, töö või teenuse tegija või kauba müüja nõusolekul tema ettevõttes, sealhulgas hoones ja kinnisasjal.

Kui toetuse saaja ei luba järelevalvet teostada, peab ta saadud toetuse tagasi maksma.

Kõik toetuse saajad, sõltumata sellest, kas tegemist on eraisiku või juriidilise isikuga, peavad toetuse taotlemise ja saamisega seotud dokumente hoidma alles viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

Kohustuste ja vastutuse võtmise eel kaaluge enda valmidust neid täita ja seejärel asuge toetusi taotlema!

Erametsaomanike tugiisikud 2010.

MAAKOND	TUGIISIK	E-post	Telefon
Harjumaa	Kalle Pöld	kalle.pold@erametsaliit.ee	51 31 212
Hiiumaa	Aira Toss	aira.toss@erametsaliit.ee	56 488 601
Ida-Virumaa	Viktor Lehtse	viktor.lehtse@erametsaliit.ee	56 640 645
Jõgevamaa	Ain Malm	ain.malm@erametsaliit.ee	5 165 817
Järvamaa	Ülle Läll	ulle.lall@erametsaliit.ee	5 211 510
Läänemaa	Sven Köster	sven.koster@erametsaliit.ee	56 694 989
Lääne-Virumaa	Lauri Salumäe	rakvere.metsayhistu@erametsaliit.ee	5 134 276
Põlvamaa	Tarmo Lees	tarmo.lees@erametsaliit.ee	53 003 334
Pärnumaa	Kadri-Aija Viik	kadri-aija.viik@erametsaliit.ee	5 167 650
Raplamaa	Valdu Reinaas	valdu.reinaas@erametsaliit.ee	5 047 119
Saaremaa	Mati Schmuul	mati.schmuul@erametsaliit.ee	53 412 480
Tallinn	Mart Soobik	mart.soobik@erametsaliit.ee	56 499 135
Tartumaa	Peep Põntson	peep.pontson@erametsaliit.ee	5 155 332
Valgamaa	Helju Leosk	helju.leosk@erametsaliit.ee	56 247 325
Viljandimaa	Olavi Udam	olavi.udam@erametsaliit.ee	5 047 407
Võrumaa	Erki Sok	erki.sok@erametsaliit.ee	5 229 424

MTÜ EESTI ERAMETSALIIT

Address: Mustamäe tee 50, 10621 Tallinn
Telefon: 652 5888, e-post: erametsaliit@erametsaliit.ee

Juhatuse esimees Ando Eelmaa
Tegevdirektor Ants Varblane